

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Literatura polska i powszechna		9.2.0453	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Historii Literatury Polskiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Etnofilologia kaszubska	forma	stacjonarne
		moduł	nauczycielska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Dariusz Piotrowiak; dr Bartosz Dąbrowski; prof. dr hab. Radosław Grzeškowiak; dr Justyna Pomierska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		6	
Konwersatorium, Ćw. audytorijne		Semestr 4:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin – udział w konwersatorium;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		35 godzin – samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie do zajęć oraz zaliczenia.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytorijne: 30 godz., Konwersatorium: 30 godz.		Semestr 5:	
		15 godzin – udział w konwersatorium;	
		35 godzin – samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie do zajęć oraz zaliczenia.	
		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
		Semestr 6:	
		30 godzin – udział w ćwiczeniach;	
		20 godzin – samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie do zajęć oraz zaliczenia.	
		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- fakultatywny (do wyboru) - obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją - Praca w grupach - Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		kolokwium pisemne/praca zaliczeniowa (o wyborze formy zaliczenia każdorazowo decyduje Prowadzący i informuje o niej studentów na początku każdego semestru)	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student w każdym semestrze otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie:

- przygotowania do zajęć i aktywnego w nich udziału - 30%;
- kolokwium lub pracy pisemnej (fakultatywnie; o wyborze formy zaliczenia Prowadzący informuje studentów na początku semestru) - 70%.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	dyskusja moderowana przez wykładowcę	kolokwium	praca zaliczeniowa
Wiedza			
K_W01	+	+	+
K_W06	+	+	+
Umiejętności			
K_U01	+	+	+
K_U03	+	+	+
K_U06	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Przed semestrem 5. i 6. - uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń w semestrach poprzednich.

B. Wymagania wstępne

Wiedza z historii literatury na poziomie absolwenta szkoły średniej, znajomość podstawowych pojęć z zakresu poetyki i umiejętność tworzenia samodzielnych prac pisemnych z wykorzystaniem różnego rodzaju źródeł.

Cele kształcenia

1. Zaznajomienie studentów z tekstami literackimi o istotnym znaczeniu dla kultury polskiej i ogólnoeuropejskiej.
2. Kształtowanie umiejętności świadomej lektury tekstów literackich w sposób interdyscyplinarny, z wykorzystaniem różnorodnych kontekstów.
3. Wyrobienie nawyku krytycznej lektury opracowań naukowych.
4. Rozwinięcie umiejętności analitycznych.

Treści programowe

Zajęcia poświęcone są analizie wybranych polskich i zagranicznych utworów literackich (w semestrze 4. - przedromantycznych, w semestrze 5. - dziewiętnastowiecznych, w semestrze 6. - współczesnych), ze szczególnym uwzględnieniem tekstów, których znajomość jest wyjątkowo istotna w pracy nauczyciela języka polskiego w szkole. Omawiane dzieła są prezentowane na tle epoki, w której powstały, z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów: filozoficznego, ideowego, wielorakich związków literatury z innymi dziedzinami sztuki.

Wykaz literatury

Na początku każdego semestru prowadzący dokonuje wyboru tekstów literackich i opracowań naukowych, które będą omawiane podczas zajęć i których znajomość będzie konieczna do zaliczenia przedmiotu.

Przykładowe opracowania i edycje tekstów:

Literatura do XVIII wieku:

- J. Kochanowski, *Fraszki*, oprac. J. Pelc, wyd. 2, Wrocław 1991.
 J. Kochanowski, *Pieśni*, oprac. L. Szczerbicka-Ślęk, wyd. 4 zm., Wrocław 1997.
 J. Kochanowski, *Treny*, oprac. J. Pelc, wyd. 15, Wrocław 1986.
 M. Sęp Szarzyński, *Poezje zebrane*, wyd. R. Grześkowiak, A. Karpiński, przy współudziale K. Mrowcewicz, Warszawa 2001.
 J. A. Morsztyn (Morstin), *Wybór wierszy*, oprac. W. Weintraub, Wrocław 1988.
 W. Potocki, *Wiersze wybrane*, oprac. S. Grzeszczuk, wstęp J. S. Gruchała, wyd. 3 zm., Wrocław 1992.
 I. Krasicki, *Satyry i listy*, wstęp J.T. Pokrzywniak, oprac. Z. Goliński, wyd. 2 zmien., Wrocław 1988, BN I 169.
 I. Krasicki, *Bajki*, oprac. Z. Goliński, Wrocław 1975, BN I 220 (wybór).
 J. Wybicki, *Wiersze i arietki*, oprac. E. Rabowicz, Gdańsk 1973.
 Dramaty Józefa Wybickiego, t. 1-2, oprac. P. Chmielewski i in., pod kierunkiem I. Kadulskiej, Gdańsk 2013.
 Tragedia o bogaczu i Łazarzu, z rękopisu odczytał i do druku przygotował J. Treder, Gdańsk-Gdynia 1999.
 Jakuba Teodora Trembeckiego *wirydarz poetycki*, t. 1-2, wyd. A. Brückner, Lwów 1910-1911 (stąd: wybrane wiersze J.T. Trembeckiego)

- I. Bogumił, Rzymskie Kamieniny nad Bałtykiem: o łacińskiej poezji w Gdańsku w drugiej połowie XVI wieku, Gdańsk 2017.
- R. Grześkowiak, "I nie miłować ciężko, i miłować...". Obraz Gdańska w poezji staropolskiej, "Pomerania" 2007, 1, s. 58-61.
- P. Kąkol, O teatrze zawodowym w osiemnastowiecznym Gdańsku. Wokół gdańskiego afisza, Gdańsk 2009.
- E. Kotarski, Gdańsk literacki (do końca XVIII wieku), Gdańsk 1997.
- E. Kotarski, Sarmaci i morze. Marynistyczne początki w literaturze polskiej XVI-XVII wieku, Warszawa 1995.
- T. Linkner, Poeci i pisarze dawniej w Kościerzynie, [w:] tenże, Dawniej w Kościerzynie. Zarys monografii, Kościerzyna 2020, s. 286-316.
- P.O. Loew, Gdańsk literacki (1795 - 1945), Gdańsk 2005.
- Nuta wolności w pismach i działalności Józefa Wybickiego, red. I. Kadulska, P. Kąkol, J. Włodarski, Gdańsk 2013.
- M. Otto-Michalska, Eheu iam perit Viola nostra, czyli Giovanni Bernardino Bonifacio i jego nugae, [w:] O poetach i poezji: od antyku po współczesność. Studia i szkice dedykowane pani profesor Zofii Głombiowskiej, Gdańsk-Sopot 2019.
- G. Raubo "W słońcu skazy dwornością docieki gwiazdarz biegła". Echa odkrycia plam słonecznych w literaturze baroku, [w:] tenże, Światło przyrodzone. Rozum w literaturze polskiego baroku, Poznań 2006, s. 145-208 (stąd zwłaszcza podrozdział: "O Janie Heweliuszu - badaczu plam słonecznych oraz o poetyckich komentarzach do Selenografii")

Literatura polska XIX wieku – lektury obowiązkowe:

- A. Mickiewicz, Wybór poezji (BN 166), Dziady. Poema (wydanie rocznicowe, t. 2), Pan Tadeusz (BN I 83).
- A. Malczewski, Maria (BN I 46)
- Z. Krasiński, Nie-Boska komedia (Bn I 24)
- J. Słowacki, Lilla Weneda (BN I 16)
- C. K. Norwid, Vade mecum (BN I 2)
- E. Orzeszkowa, Nad Niemnem (BN)
- B. Prus, Lalka (BN)
- A. Asnyk, Poezje wybrane (BN)
- S. Wyspiański, Wesele (BN)
- W. S. Reymont, Chłopi (BN)

Literatura polska XIX wieku – lektury uzupełniające (Kaszuby i Pomorze w literaturze polskiej i powszechnej XIX wieku):

- F. Ceynowa, Rozmowa Półłcha z Kaszëbą / Rozmowa Polaka z Kaszubą opracowanie, wstęp i przypisy Jerzy Treder, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2007 (lub wydanie z *1850 r.)
- F. Ceynowa, Teksty więzienne, Gdańsk 2004.
- B. Chrzanowski, Na kaszubskim brzegu. Zwięzy przewodnik z sześciu krajobrazami i mapą, Wydawnictwo Czec, Gdańsk 2013 (lub inne wydania) [*1913].
- W. Pol, Na lodach, na wyspie, na groblach: trzy obrazy znad Bałtyku, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1989.
- A. Podgórski, Pieśni żeglarza, oprac. i wstępem opatrzył Józef Bachórz, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1983. [*1863]
- T. Fontane, Effi Briest, przeł. Izabela Czermakowa, Warszawa 1974 (lub inne wydania) [*1892]
- A. Gruszecki, Tam, gdzie się Wisła kończy t.1 i t.2, (dowolne wydanie) [*1903]
- A. Hilferding, Resztki Słowian na południowym brzegu Morza Bałtyckiego, przeł. Nina Pelczyńska, oprac. Jerzy Treder i Hanna Popowska-Taborska, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk 1989. [*1862]
- I. Kraszewski, Kamienica w Długim Rynku, WL, Kraków 1987 [*1867]
- T. Miciński, Mściciel Wenety, w: tegoż, Utwory dramatyczne, WL, Kraków 1984.
- T. Miciński, Słoneczny król Helu, w: T. Linkner, Z mare tenebrarum na słoneczny Hel. W kręgu myśli bałtycko-pomorskiej Tadeusza Micińskiego, Gdańsk 1987, s. 221-289. [*1911]

Literatura współczesna:

- K.K. Baczyński, Wybór poezji, oprac. J. Święch, Wrocław 1998,
- S. Barańczak, 159 wierszy. 1968-1980, Kraków 1990 („Dziennik poranny”, Tryptyk z betonu, zmęczenia i śniegu”),
- M. Białoszewski, Utwory zebrane, t. 1-9, Warszawa 1987-2000 („Obroty rzeczy”, „Odczepić się”),
- S. Grochowiak, Wybór poezji, oprac. J. Łukasiewicz, Wrocław 2000, („Menuet z pogrzebaczem”),
- Z. Herbert, Poezje, Warszawa 1998 („Struna światła”, „Studium przedmiotu”, „Pan Cogito”),
- Cz. Miłosz, Wiersze, t. 1-4. Dzieła zebrane, Kraków 2001-2004 („Ocalenie”, „Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada”),
- T. Nowak, Psalmi, Kraków 1994,
- J. Przyboś, Sytuacje liryczne, oprac. E. Balcerzan, Wrocław 1989 („Narzędzie ze światła”),
- T. Różewicz, Poezje, t. 1-2, Wrocław 205-2006 („Niepokój”, „Na powierzchni poematu i w środku”),
- W. Szymborska, Wiersze wybrane. Wybór i układ autorki, Kraków 2001 („Wielka liczba”, „Ludzie na moście”),
- M. Świetlicki, Zimne kraje, Kraków 1989,
- J. Twardowski, Rwane prosto z krzaka. Wybór wierszy dokonany przez autora, Warszawa 1996,
- A. Wał, Wybór wierszy, oprac. A. Dziadek, Wrocław 2008 („Wiersze śródziemnomorskie”),
- K. Wierzyński, Wybór poezji, oprac. K. Dybciak, Wrocław 1991 („Kufier na plecach”, „Sen mara”),
- R. Wojacek, Utwory zebrane, oprac. B. Kierc, Wrocław 1976 („Nie skończona krucjata”),
- W. Woroszyński, Śmierci nie ma. Poezje 1945-1948. Zagłada gatunków, Warszawa 1970,
- A. Zagajewski, Dzikie czereśnie. Wybór wierszy, Kraków 1992 („Jechać do Lwowa”).
- J. Andrzejewski, Trzy opowieści, Warszawa 1980 („Ciemności kryją ziemię”),
- M. Białoszewski, Pamiętnik z powstania warszawskiego, Warszawa 1970,

- T. Borowski, *Utwory wybrane*, oprac. A. Werner, Wrocław 1991,
 K. Brandys, *Wariacje pocztowe*, Warszawa 1972,
 S. Dygat, *Jezioro Bodeńskie*, Warszawa 1981,
 W. Gombrowicz, *Trans-Atlantyk*, Kraków 1986,
 H. Grynberg, *Żydowska wojna*, Warszawa 1965,
 G. Herling-Grudziński, *Inny świat. Zapiski sowieckie*, Warszawa 1989,
 G. Herling-Grudziński, *Opowiadania zebrane*, t. 1-2, Warszawa 1999 („Pieta dell' Isola”, „Prochy”),
 P. Huelle, *Weiser Dawidek*, Gdańsk 1987,
 J. Iwaszkiewicz, *Sny: Ogrody: Sérenité*, Warszawa 1974,
 J. Iwaszkiewicz, *Noc czerwcową; Zarudzie: Heydenreich*, Warszawa 1976 („Zarudzie”),
 R. Kapuściński, *Cesarz*, Warszawa 1978,
 T. Konwicki, *Sennik współczesny*, Warszawa 1963,
 M. Kuncewiczowa, *Fantomy*, Lublin 1974,
 J. Mackiewicz, *Droga donikąd*, Londyn 1993,
 T. Nowak, *A jak królem, a jak katem będziesz*, Warszawa 1970,
 Z. Nałkowska, *Dzienniki czasów wojny*, Warszawa 1972,
 E. Redliński, *Konopielka*, Warszawa 1973,
 A. Rudnicki, *Sto jeden*, t. 1-2, Kraków 1984-1985, („Złote okna”, „Kupiec łódzki”),
 L. Tyrmand, *Dziennik 1954*, Warszawa 1999.
 M. Białoszewski, *Teatr osobny 1955-1963*, Warszawa 1971,
 K.I. Gałczyński, *Teatrzyk zielona gęś przedstawia*, oprac. K. Gałczyńska, Warszawa 1984,
 J. Głowacki, *Polowanie na karaluchy*, „Dialog 1990, nr 5,
 W. Gombrowicz, *Dzieła t. 6*, Kraków 1986 („Ślub”),
 I. Iredyński, *Sytuacje teatralne. Wybrane utwory sceniczne*, Warszawa 1974 („Żegnaj Judaszu”),
 S. Mrożek, *Utwory sceniczne*, t. 1-2, Kraków 1973 („Na pełnym morzu”),
 S. Mrożek, *Utwory sceniczne nowe*, Kraków 1975 („Emigranci”),
 T. Różewicz, *Teatr*, wstęp J. Kelera, t. 1-2, Kraków 1998 („Kartoteka”, „Pułapka”, „Stara kobieta wysiaduje”),
 T. Słobodzianek, *Obywatel Pekosiewicz*, „Dialog” 1989, nr 5,
 J. Szaniawski, *Wybór dramatów*, oprac. A. Hutnikiewicz, Wrocław 1988 („Dwa teatry”).
 S. Burkot, *Literatura polska w latach 1939-1999*, Warszawa 2002,
 T. Drewnowski, *Literatura polska 1944-1989. Próba scalenia: obiegi, wzorce, style*, Warszawa 1997,
 R. Matuszewski, *Literatura polska 1939-1991*, Warszawa 1997,
 B. Klimaszewski, E.R. Nowakowska, W. Wyskiel, *Mały słownik pisarzy polskich na obczyźnie 1939-1980*, Poznań 1992,
Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny, t. 1-2, Warszawa 2000,
Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka i In., Wrocław 1992,
Słownik realizmu socjalistycznego, red. Z. Łapiński, W. Tomasik, Kraków 2004,
Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik bibliograficzny, zespół pod red. J. Czachowskiej, A. Szałagan, t. 1-10, Warszawa 1994-2007.
 F. Bardijewska, *Własna przestrzeń. Szkice o dramacie współczesnym*, Warszawa 1987,
 S. Burkot, *Proza polska 1945-1980*, Warszawa 1982,
 M. Danilewicz-Zielińska, *Szkice o literaturze emigracyjnej 1939-1989*, wyd. II, Wrocław 1995,
 P. Czapliński, P. Śliwiński, *Literatura polska 1976-1998. Przewodnik po prozie i poezji*, Kraków 1999,
 J. Kelera, *Panorama dramatu. Studia i szkice*, Wrocław 1989,
 A. Krajewska, *Dramat i teatr absurdu w Polsce*, Poznań 1996,
 R. Nycz, *Sylwy współczesne*, Kraków 1996.
- B. Literatura uzupełniająca:**
 E. Balcerzan, *Przygody człowieka książkowego*, S. Barańczak, *Uciekinier z utopii. O poezji Zbigniewa Herberta*, Londyn 1984,
 J. Błoński, *Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu*, Kraków 1994,
 T. Burek, *Żadnych marzeń*, Warszawa 1989,
Czytanie Herberta, red. P. Czapliński, P. Śliwiński, E. Wiegandt, Poznań 1995,
Dramat polski XIX i XX wieku. Interpretacje i analizy, red. M. Ludorowicz, Lublin 1987,
 A. Fiut, *Moment wieczny. Poezja Czesława Miłosza*, Paryż 1987,
Gombrowicz i krytycy, red. Z. Łapiński, Kraków 1984,
 J. Jarzębski, *W Polsce czyli wszędzie*, Warszawa 1992,
 M. Janion, *Płacz generała. Eseje o wojnie*, Warszawa 1998,
 J. Kelera J., *Od „Kartoteki do „Pułapki”*, [w:] Różewicz. *Teatr*, t. 1., Kraków 1990,
 J. Kwiatkowski, *Klucze do wyobraźni*, Kraków 1973,
 J. Kwiatkowski, *Magia poezji. O poetach polskich XX wieku*, Kraków 1995,
 Z. Łapiński, *Ja Ferdynand*, Kraków 1994,
 Z. Majchrowski, *„Poezja jak otwarta rana”. Czytając Różewicza*, Warszawa 1993,

T. Nyczek, Powiedz tylko słowo. Szkice literackie wokół „pokolenia '68”, Londyn 1985,
 Poznawanie Miłosza. Studia i szkice o twórczości poety, red. J. Kwiatkowski, Kraków 1985,
 R.K. Przybylski, Być i pisać. O prozie G. Herlinga-Grudzińskiego, Poznań 1991,
 Radość czytania Szymborskiej, red. S. Balbus, Kraków 1996,
 A. Sobolewska, Polska proza psychologiczna 1945-1950, Warszawa 1979,
 Sporne postaci polskiej literatury współczesnej, red. A. Brodzka, Warszawa 1994,
 Sporne postaci polskiej literatury współczesnej. Następne pokolenia, red. A. Brodzka, Warszawa 1995,
 K. Wyka, Pogranicze powieści, Warszawa 1974.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W06
 K_U01, K_U03, K_U06
 K_K01

Wiedza

K_W01, K_W06

Student:

- ma uporządkowaną, zorientowaną na praktyczne wykorzystanie w pracy nauczyciela, wiedzę o literaturze polskiej i powszechnej i jej znaczeniu w kształtowaniu kultury narodowej i ogólnoeuropejskiej (K_W01, K_W06),
- ma orientację w powiązaniach literatury z innymi obszarami humanistyki, w szczególności sztuką, filozofią i historią (K_W01, K_W06).

Umiejętności

K_U01, K_U03, K_U06

Student:

- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze dotyczące literatury polskiej i powszechnej, kierując się wskazówkami prowadzącego zajęcia (K_U01, K_U06),
- umie interpretować utwory literackie, uwzględniając ich miejsce w procesie historyczno-kulturowym oraz formalne ukształtowanie wypowiedzi (K_U03),
- posiada umiejętność merytorycznego uzasadnienia w formie ustnej i pisemnej swoich tez interpretacyjnych dotyczących tekstów literackich (K_U03),
- umiejętnie stosuje terminologię fachową i korzysta z literatury naukowej (K_U03).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01

Student:

- umiejętnie organizuje działania badawcze i samokształceniowe w zakresie literatury polskiej i powszechnej oraz krytycznie ocenia stopień ich zaawansowania (K_K01).

Kontakt

dariusz.piotrowiak@ug.edu.pl